

Protokół

101. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 11 lipca 2018 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 100. posiedzenia Komisji z dnia 21 marca 2018 r.
3. Zmiana nazwy Suazi.
4. Pozostałe sprawy bieżące.
5. Wykaz polskich nazw budowli – kontynuowanie omawiania wykazu z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia.
6. Wykaz polskich nazw budowli – omówienie wykazu z obszaru Afryki Subsaharyjskiej.
7. Wykaz polskich nazw budowli – omówienie wykazu z obszaru Azji Południowo-Wschodniej i Mongolii.
8. Wolne wnioski.

Obrady prowadził Maciej Zych, wiceprzewodniczący Komisji.

Ad 1. Wiceprzewodniczący przywitał członków Komisji oraz przeprosił w imieniu E. Wolnicz-Pawłowskiej i A. Markowskiego za ich nieobecność na posiedzeniu.

Na początku posiedzenia członków Komisji przywitał także Waldemar Izdebski – nowo mianowany Główny Geodeta Kraju. Życzył wszystkim udanych obrad i wyraził nadzieję na dobrą współpracę z Komisją.

Ad 2. Do protokołu zostały zgłoszone drobne zmiany. Po ich wprowadzeniu protokół 100. posiedzenia przyjęto jednogłośnie (12 głosów za).

Ad 3. W kwietniu została zmieniona angielska nazwa Suazi (angielski jest jednym z dwóch języków urzędowych kraju) ze *Swaziland* i *Kingdom of Swaziland* na *Eswatini* i *Kingdom of Eswatini*. Bez zmiany zostały nazwy w języku suazi – *eSwatini* i *Umbuso weSwatini*. Nową nazwę przyjęło już część państw i organizacji międzynarodowych.

Członkowie Komisji dyskutowali nad ewentualną zmianą nazwy państwa – MSZ zasugerowało formy *Eswatini* i *Królestwo Eswatini*. Zwrócono uwagę, że dotychczasowa polska nazwa *Suazi* różni się od dotychczasowej nazwy angielskiej, zatem zmiana tej ostatniej nie musi wpływać na zmianę nazwy polskiej (zwłaszcza, że nazwa w języku suazi nie uległa zmianie). Z drugiej strony zauważono, że dotychczasowa nazwa *Suazi* nie jest zbyt fortunna, gdyż jest jednobrzmiąca zarówno z nazwą narodu *Suazi*, jak i języka *suazi*, gdy w języku suazi i angielskim nazwa państwa ma odmienną formę (oznacza w tłumaczeniu 'kraj [ludu] Suazi'). Ponadto zachowanie formy *Suazi* spowoduje, że polska forma będzie się znacznie różniła od form stosowanych w innych językach.

W trakcie dyskusji zastanawiano się, czy w ogóle zmieniać polską nazwę (lub wstrzymać się ze zmianą), a jeśli tak, to czy zmieniać na formę *Eswatini*, czy może na formę spolszczoną *Esuatini*. Pojawiła się też propozycja, aby zmienić oficjalną (długą) nazwę, zaś jako formę krótką przyjąć dwie nazwy wariantowe – nową i dotychczasową.

Ze względu na to, że członkowie Komisji nie mogli dojść do konsensusu nazwę ustalono w serii głosowań. W pierwszym głosowaniu członkowie Komisji opowiedzieli się przeciw wstrzymaniu się ze zmianą nazwy (2 głosy za wstrzymaniem się, 8 przeciw, 3 wstrzymujące się). W drugim głosowaniu opowiedziano się za stosowaniem formy *Eswatini* (3 głosy za formą *Esuatini*, 8 za formą *Eswatini*, 2 wstrzymujące się). W ostatnim głosowaniu ustalono, że będą dwie krótkie nazwy państwa – ***Eswatini*** oraz wariantowo ***Suazi***, zaś nazwą długą (oficjalną) będzie ***Królestwo Eswatini*** (za takim rozwiązaniem było 11 głosów, 0 przeciw, 2 wstrzymujące się).

Ad 4. Kontynuując temat zmiany nazw państw członkowie Komisji zostali poinformowani o grecko-macedońskim porozumieniu w sprawie nazwy Macedonii. Zgodnie z tym porozumieniem kraj miałby nazywać się Северна Македонија (Severna Makedonija). Zwrócono przy tym uwagę, że zmiana nazwy nie jest jeszcze przesądzona ze względu na liczne w obu krajach głosy przeciwne temu porozumieniu. Komisja zmianą nazwy zajmie się po jej ewentualnym wprowadzeniu przez Macedonię. Zgodzono się jednak, że poprawną formą byłaby nazwa *Macedonia Północna*, a nie *Północna Macedonia*.

M. Zych przedstawił informację o piątym polsko-czesko-słowackim posiedzeniu nazewniczym, które odbyło się 11 kwietnia br. w siedzibie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Zorganizowane zostało ono przez GUGiK i KSNG, a uczestniczyło w nim 14 osób reprezentujących Czechy (3 osoby z Komisji Nazewniczej Czeskiego Urzędu Geodezyjnego i Katastralnego), Słowację (2 osoby z Komisji Nazewniczej Urzędu Geodezji, Kartografii i Katastru Republiki Słowackiej) oraz Polskę (9 osób z: KSNG, Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Instytutu Języka Polskiego i Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk).

Posiedzenie prowadziła Ewa Wolnicz-Pawłowska oraz Justyna Kacprzak, a otworzył je i powitał zebranych Piotr Woźniak – dyrektor Departamentu Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej GUGiK-u. Wprowadzenie do spotkania wygłosiła Ewa Wolnicz-Pawłowska, zaś zasadnicza część posiedzenia została podzielona na dwie sesje, w trakcie których wygłoszonych zostało 11 referatów – 3 czeskie, 3 słowackie i 5 polskich. Referaty wygłaszane były w językach narodowych, przy czym GUGiK zapewnił tłumaczenie pomiędzy językami. W referatach czeskich omówione zostały historia standaryzacji nazw geograficznych w Czechach, bieżąca standaryzację nazw geograficznych oraz przebieg 28. Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej. W referatach wygłoszonych przez przedstawicieli Słowacji przybliżono kwestię harmonizacji nazewnictwa obiektów znajdujących się na granicy kraju, omówiono zadania słowackiej Komisji Nazewniczej oraz sprawozdanie z działalności tej Komisji. W referatach polskich omówiono działalność KSNG, politykę nazewniczą w Polsce, nazwy importowane w polskiej toponimii, politykę językową państwa w porównaniu z polityką językową samorządów oraz politykę nazewniczą w kontekście kształtowania się uzusu toponimicznego.

Członkowie Komisji zostali poinformowani, że 9 maja br. Prezydium Komisji spotkało się z ambasadorem Republiki Korei. Z inicjatywą tego spotkania wyszła strona południowokoreańska, a dotyczyło ono kwestii nazewnictwa geograficznego, zwłaszcza nazwy akwenu morskiego znajdującego się pomiędzy Półwyspem Koreańskim a Wyspami Japońskimi nazywanego po polsku *Morzem Japońskim*. Przedstawiciele Korei Południowej

przedstawili południowokoreański punkt widzenia na nazewnictwo tego akwenu, przybliżyli historię jego nazewnictwa stosowanego w Europie i tło ustaleń międzynarodowych. Zwrócili się jednocześnie z prośbą do Komisji o uwzględnienie stanowiska południowokoreańskiego w polskim zalecanym nazewnictwie tego akwenu i ustalenie dla niego nazwy *Morze Wschodnie* lub podwójnego nazewnictwa *Morze Wschodnie/Morze Japońskie*.

Komisja po zapoznaniu się ze stanowiskiem Republiki Korei uznała, że rozumie południowokoreański punkt widzenia, jednak w odniesieniu do polskiego nazewnictwa geograficznego świata ważna jest tradycja, zgodnie z którą od co najmniej początku XIX w. stosowana jest w języku polskim nazwa *Morze Japońskie*. Nazwa ta jest zbieżna z endonimem rosyjskim, a Rosja jest jednym z czterech państw leżących nad tym morzem. W związku z tym Komisja odrzuciła propozycję zmiany polskiej nazwy dla tego akwenu.

W dniach 21–24 maja odbyło się w Wilnie 19. Posiedzenie Bałtyckiej Sekcji Regionalnej UNGEGN. Polska jest członkiem tej sekcji, jednak nikt z członków Komisji nie mógł uczestniczyć w tym spotkaniu. Na spotkanie został przesłany jednak raport Polski za lata 2016–18, w wersji angielskiej i rosyjskiej. Na posiedzeniu wybrany został przewodniczący Sekcji do 2021 roku – została nim Vita Strautniece z Łotwy. Zgodnie z zasadami rotacji obowiązującymi w Sekcji, wiceprzewodniczącym powinien być przedstawiciel Polski, dlatego zwrócono się do Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych o wskazanie osoby do pełnienia funkcji wiceprzewodniczącego Bałtyckiej Sekcji Regionalnej.

Członkowie Komisji zostali poproszeni o zgłaszanie, w ciągu miesiąca, swoich kandydatur.

M. Zych przekazał smutną informację, że 15 maja zmarł Milan Orožen Adamič. Od 1995 roku był on przewodniczącym słoweńskiej komisji nazewnictwa, w latach 1998–2002 oraz 2012–17 przewodniczył Sekcji Regionalnej UNGEGN Europy Środkowo-Wschodniej i Południowo-Wschodniej, w latach 2002–2004 był przewodniczącym, zaś w latach 2004–2006 współprzewodniczącym (de facto, de iure do 2012) Grupy Roboczej UNGEGN ds. Egzonimów.

J. Kacprzak przedstawiła informację o pracach merytorycznych zleczanych na rzecz Komisji, w tym opracowywaniu zasad łatinizacji i opracowywaniu oryginalnych zapisów endonimów. Jednocześnie zaapelowała do członków Komisji o przekazywanie informacji o zleceniach osobom ze środowisk naukowych, które mogłyby podjąć się wykonania tych prac.

M. Zych zwrócił uwagę, że w wykazie nazw z obszaru Kirgistanu, zawartym w „Urzędowym wykazie polskich nazw geograficznych świata”, pojawia się niekonsekwencja w przypadku zapisu przymiotnika od nazwy jeziora Issyk-kul. W dwóch nazwach jest on zapisywany przez podwójne K (*obwód issykkulski*, *Rezerwat Issykkulski*), zaś w jednej nazwie – przez jedno K (*Kotlina Issykulska*). Członkowie Komisji stwierdzili, że poprawny jest zapis przez dwa K, zaś zapis przez jedno K należy uznać za literówkę – poprawnie powinno być *Kotlina Issykkulska*.

Omówiono także wyjaśnienia Zespołu Ortograficzno-Onomastycznego Rady Języka Polskiego odnośnie do zapisu wielką lub małą literą terminów rodzajowych w niektórych nazwach budowli. W przekazanej pisemnie przed posiedzeniem uwadze E. Wolnicz-Pawłowska zauważyła, że odpowiedź ZOO nie przybliżyła do wypracowania jasnych zasad stosowania dużej i małej litery, gdyż w odniesieniu do niektórych nazw ZOO powołuje się na regułę 18.12.1 nakazującą zapis nazw obiektów i przedmiotów jednostkowych dużą literą (np. *Brama Floriańska*), zaś w odniesieniu do innych na regułę 18.25.1 nakazującą zapis małą literą stojącego na początku nazwy terminu rodzajowego (np. *brama Isztar*). Przy czym nie wiadomo na podstawie jakich przesłanek poszczególne nazwy zostały przypisane do jednej z tych reguł.

W trakcie dyskusji członkowie Komisji zgodzili się, że kwestia zapisu małą lub dużą literą terminów rodzajowych w nazwach budowli wymaga dalszych wyjaśnień. Natomiast w odniesieniu do wyjaśnień ZOO dotyczących poszczególnych nazw postanowiono:

– skasować nazwę *Akademia Papieska*, gdyż „akademia papieska” to potoczna nazwa uczelni i instytutów naukowych podległych Kurii rzymskiej, których jest kilkanaście, i które posiadają swoje nazwy własne (aklamacja);

– zmienić nazwę *Galeria Obrazów Starych Mistrzów* na *Galeria Drezdeńska*, gdyż ta pierwsza nazwa odnosi się do kolekcji obrazów, a ta druga do budynku, w którym znajduje się ta kolekcja (aklamacja);

– pozostawić bez zmian nazwę *Kolumnada Berniniego*, gdyż zdaniem Komisji jest to obiekt jednostkowy, do którego należy odnieść regułę 18.12.2, a nie regułę 18.25.1 (aklamacja);

– pozostawić bez zmian nazwę *Mur Berliński*, gdyż zdaniem Komisji jest to obiekt jednostkowy, do którego należy odnieść regułę 18.12.2, a nie regułę 18.25.1 (aklamacja);

– zmienić zapis nazw muzeów, tak by człon „muzeum” zapisywany był dużą literą (aklamacja), zmiana dotyczy nazw: *Muzeum Guggenheima* (Bilbao), *Muzeum Olimpijskie* (Lozanna), *Muzeum Zegarmistrzostwa* (Genewa), *Muzeum Guggenheima* (Nowy Jork), *Muzeum Księcia Walii* (Mumbaj);

– nie zmieniać nazw zamków na zapis małą literą, gdyż zdaniem Komisji są to obiekty jednostkowe, do którego należy odnieść regułę 18.12.2, a nie regułę 18.25.1, poza tym samo *Świętego Anioła* lub *Świętego Jerzego* bez słowa „zamek” nic nie znaczy (8 głosów za, 1 przeciw, 4 wstrzymujące się).

Ponadto ustalono, że przeanalizowane będzie, czy w nazwach bram należy stosować małą, czy dużą literę w słowie „brama”.

Ad 5. Kontynuując omawianie wykazu nazw z obszaru Azji Środkowej i Zakaukazia Komisja postanowiła:

- dodać egzonim *Narodowe Sanktuarium Królowej Pokoju* dla obiektu sakralnego (Oziornoje, Kazachstan) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Republiki* (Ałmaty, Kazachstan) – aklamacja,
- dodać egzonim *sobór Wniebowstąpienia Pańskiego* dla obiektu sakralnego (Ałmaty, Kazachstan) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Chodży Ahmada Jasawiego* (Turkiestan, Kazachstan) – aklamacja,
- dodać egzonim *pałac Pokoju i Pojednania* dla budowli (Astana, Kazachstan) – aklamacja,

- dodać egzonim *aleja Rudakiego* (Duszanbe, Tadżykistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *park Rudakiego* (Duszanbe, Tadżykistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *pomnik Neutralności* (Aszchabad, Turkmenistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *pomnik Niepodległości* (Aszchabad, Turkmenistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Nisa* dla ruin osiedla w Turkmenistanie – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Niepodległości* (Taszkent, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Timura* (Taszkent, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Registan* dla placu (Samarkanda, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *meczet Bibi Chanum* dla obiektu sakralnego (Samarkanda, Uzbekistan), jednocześnie odrzucając propozycję wprowadzenia egzonimu wariantowego *meczet Piątkowy* – aklamacja,
- dodać egzonim *medresa Diwana Begiego* dla budowli (Buchara, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *medresa Ulug Bega* dla budowli (Buchara, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Szah-i Zinda* dla nekropolii (Samarkanda, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Ismaila Samaniego* (Buchara, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Timura* (Samarkanda, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *brama Ojca* (Chiwa, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Ak-Saraj* wraz z nazwą wariantową *Biały Pałac* (Shahrisabz, Uzbekistan) – aklamacja,
- dodać egzonim *Iczan Kala* dla części Chiwy w Uzbekistanie – aklamacja.

Ad 6. Omawiając wykaz nazw z obszaru Afryki Subsaharyjskiej Komisja postanowiła:

- dodać egzonim *katedra Świętego Zbawiciela* dla obiektu sakralnego (Luanda, Angola) – aklamacja,
- dodać egzonim *Kolej Benguelska* dla linii kolejowej w Angoli – aklamacja,
- dodać egzonim *plac Czerwonej Gwiazdy* (Kotonu, Benin) – aklamacja,
- dodać egzonim *fort Świętego Jana Chrzciciela* (Oudah, Benin) – aklamacja,
- dodać egzonim *Brama Bez Powrotu* dla pomnika (Oudah, Benin) – aklamacja,
- dodać egzonim *Droga Niewolników* dla symbolicznego szlaku (Oudah, Benin) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny* dla obiektu sakralnego (Wagadugu, Burkina Faso) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczet* dla obiektu sakralnego (Bani, Burkina Faso) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczet* dla obiektu sakralnego (Wagadugu, Burkina Faso) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczet* dla obiektu sakralnego (Bobo-Dioulasso, Burkina Faso), jednocześnie odrzucając propozycję wprowadzenia egzonimu wariantowego *meczet Piątkowy* – aklamacja,

- dodać egzonim *pomnik Męczenników* (Wagadugu, Burkina Faso) – 6 głosów za dodaniem nazwy w formie *pomnik Męczenników*, 4 głosy za dodaniem nazwy w formie *pomnik Bohaterów Narodowych*, 3 głosy wstrzymujące się,
- dodać egzonim *mauzoleum Laurenta Kibili* (Kinszasa, Demokratyczna Republika Konga) – akklamacja,
- dodać egzonim *pałac Narodu* dla budynku (Kinszasa, Demokratyczna Republika Konga) – akklamacja,
- dodać egzonim *plac Menelika II* (Addis Abeba, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *Kaplica Tablic* dla budynku (Aksum, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *katedra Świętego Jerzego* dla obiektu sakralnego (Addis Abeba, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *katedra Trójcy Świętej* dla obiektu sakralnego (Addis Abeba, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *kościół Matki Bożej z Syjonu* dla obiektu sakralnego (Aksum, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *kościół Świętego Jerzego* dla obiektu sakralnego (Lalibela, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *łaźnie Fasiledesa* (Gonder, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *pałac Fasiledesa* (Gonder, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *pałac Ijasu Wielkiego* (Gonder, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *pałac Narodowy* dla budynku (Addis Abeba, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *pomnik Lwa Judy* (Addis Abeba, Etiopia) – akklamacja,
- dodać egzonim *Fasil Ghebbi* dla ruin osiedla w Etiopii – akklamacja,
- dodać egzonim *fort Jakuba* (Kunta Kinteh Island, Gambia) – akklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Kwame Nkrumaha* (Akra, Ghana) – akklamacja,
- dodać egzonim *katedra Najświętszej Marii Panny* dla obiektu sakralnego (Konakry, Gwinea) – akklamacja,
- dodać egzonim *katedra Świętego Piotra i Pawła* dla obiektu sakralnego (Duala, Kamerun) – akklamacja,
- dodać egzonim *pałac Jedności* dla budynku (Jaunde, Kamerun) – akklamacja,
- dodać egzonim *pomnik Zjednoczenia* (Jaunde, Kamerun) – akklamacja,
- dodać egzonim *katedra Ducha Świętego* dla obiektu sakralnego (Mombasa, Kenia) – akklamacja,
- dodać egzonim *bazylika Świętej Rodziny* dla obiektu sakralnego (Nairobi, Kenia) – akklamacja,
- dodać egzonim *mauzoleum Jomo Kenyatty* (Nairobi, Kenia) – akklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczet Piątkowy* dla obiektu sakralnego (Moroni, Komory) – akklamacja,
- dodać egzonim *katedra Najświętszego Serca Pana Jezusa* dla obiektu sakralnego (Brazzaville, Kongo) – akklamacja,
- dodać egzonim *bazylika Świętej Anny* dla obiektu sakralnego (Brazzaville, Kongo) – akklamacja,
- dodać egzonim *Pawilon Stulecia* dla budynku (Monrovia, Liberia) – akklamacja,
- dodać egzonim *pałac Królowej* wraz z nazwą wariantową *pałac Królowej Ranavalony I* (Antananarywa, Madagaskar) – akklamacja,

- dodać egzonim *pomnik Poległych Żołnierzy* (Antananarywa, Madagaskar) – aklamacja,
- dodać egzonim *Aleja Baobabów* dla innego obiektu naturalnego na Madagaskarze – aklamacja,
- dodać egzonim *kościół Świętego Michała i Wszystkich Aniołów* dla obiektu sakralnego (Blantyre, Malawi) – aklamacja,
- dodać egzonim *Dżingereber* dla meczetu (Timbuktu, Mali) – aklamacja,
- dodać egzonim *Sankore* dla meczetu (Timbuktu, Mali) – 9 głosów za przyjęciem nazwy, 1 przeciw, 4 wstrzymujące się,
- dodać egzonim *Sidi Jahja* dla meczetu (Timbuktu, Mali) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczeta* dla obiektu sakralnego (Dżenne, Mali) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczeta* dla obiektu sakralnego (Mopti, Mali) – aklamacja,
- dodać egzonim *grobowiec Askii* (Gao, Mali) – aklamacja,
- dodać egzonim *katedra Świętego Ludwika* dla obiektu sakralnego (Port Louis, Mauritius) – aklamacja,
- dodać egzonim *fort Świętego Sebastiana* (wyspa Mozambik, Mozambik) – aklamacja,
- dodać egzonim *Wielki Meczeta* dla obiektu sakralnego (Agadez, Niger) – aklamacja,
- dodać egzonim *meczeta Narodowy* dla obiektu sakralnego (Abudża, Nigeria) – aklamacja.

Ze względu na brak czasu na kolejne posiedzenie przeniesiono dokończenie omawiania wykazów polskich nazw budowli z obszaru Afryki Subsaharyjskiej oraz omówienia wykazów z obszaru Azji Południowo-Wschodniej i Mongolii.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych